

FUNDACJA
EDUKACJI
DOMOWEJ

EDUKACJA DOMOWA

Czyli co musisz wiedzieć,
zanim zmienisz formę
nauczania?

2025

Autorzy:

Gabriela Letnovska – Wiceprezes Fundacji Edukacji Domowej

Wiktoria Malinowska – Fundacja Edukacji Domowej

Monika Chorąży – Fundacja Edukacji Domowej

Marcin Przybyła – Dyrektor Autonomicznej Szkoły Podstawowej w Gdyni

Oliwia Piestrzyńska – psycholog w Zespole Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych powiatu Żarskiego

Monika Kamińska-Wcisło – Centrum Nauczania Domowego

Małgorzata Urbańska – Wiceprezes Pomorskiego Stowarzyszenia Edukacji Domowej, mama dzieci w edukacji domowej

Olga Kulesza – Federacja Szkół Demokratycznych w Polsce, Fundacja Bullerbyn na rzecz wspólnoty dzieci i dorosłych, mama dziecka w edukacji domowej

Katarzyna Walczak – Federacja Szkół Demokratycznych w Polsce, Fundacja Swoją Drogą, mama dzieci w edukacji domowej

Julia Filip – Oprawa graficzna

Spis treści:

3 **Wstęp:** O czym i dla kogo jest ten informator?

4 **Rozdział I:** Edukacja domowa – czym jest ta forma nauki?

6 **Rozdział II:** Czym nie jest edukacja domowa?

8 **Rozdział III:** Zalety i wyzwania edukacji domowej

10 **Rozdział IV:** Jak przejść na edukację domową? Formalności i dokumenty

12 **Rozdział V:** Organizacja nauki w edukacji domowej

14 **Rozdział VI:** Weryfikacja wiedzy ucznia

17 **Rozdział VII:** Szkoła w procesie edukacji dziecka

20 **Rozdział VIII:** Edukacja domowa a formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej

23 **Rozdział IX:** Obowiązki rodzica w edukacji dziecka

25 **Rozdział X:** Dodatkowe informacje i zasoby

WSTĘP

O czym i dla kogo jest ten informator?

Rodzicu! Ten informator powstał z myślą o Tobie — jeśli choć raz zastanawiałeś się, czy szkoła to jedyna droga edukacji dla Twojego dziecka. Jeśli chcesz dowiedzieć się, czym jest edukacja domowa, jak ją zorganizować i czy ta forma nauki będzie odpowiednia dla Twojej rodziny — dobrze trafiłeś.

Zebraliśmy tu najważniejsze informacje:

- czym jest i czym nie jest edukacja domowa,
- jak przejść przez formalności i rozpocząć edukację domową,
- jak wygląda nauka, egzaminy, rola szkoły i rodzica,
- jakie prawa i obowiązki wynikają z przepisów prawa oświatowego.

Nie znajdziesz tu trudnego języka ani zbędnej teorii. Dajemy Ci konkretne, sprawdzone rozwiązania i przykłady z praktyki. Dzięki temu podejmiesz świadomą decyzję.

Z informatora skorzystają także:

- Uczniowie i Uczennice szukający alternatywnej ścieżki edukacji
- Dyrektorzy szkół i nauczyciele
- Psycholodzy i pedagodzy
- Samorządowcy odpowiedzialni za edukację

ROZDZIAŁ I

Edukacja domowa – czym jest ta forma nauki?

Edukacja domowa to forma spełniania obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki poza szkołą. Zamiast uczęszczać na lekcje, dziecko uczy się poza szkołą, a Ty jako rodzic bierzesz odpowiedzialność za jego edukację.

Dzięki temu możecie:

- dopasować naukę do zainteresowań i tempa dziecka,
- korzystać z różnych metod i materiałów,
- uczyć się w domu, w podróży, w ogrodzie – gdzie chcecie.

Edukacja domowa jest zgodna z prawem i regulowana przez **art. 37 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 1043.**

Aby rozpocząć edukację domową, potrzebujesz **zezwolenia dyrektora szkoły**, do której zapisane jest dziecko. Co roku dziecko przystępuje do **egzaminów klasyfikacyjnych** z obowiązkowych przedmiotów.

Co daje edukacja domowa?

- Możesz dopasować proces nauki do potrzeb dziecka,
- wybierasz metody, które najlepiej pasują do Twojego dziecka,
- możesz zachować kontakt ze szkołą i korzystać z jej wsparcia (np. zajęcia dodatkowe, konsultacje, pomoc psychologiczno-pedagogiczna).

Twoje dziecko może też należeć do społeczności uczniów uczących się poza szkołą – np. w klubach edukacyjnych, świetlicach Montessori, szkołach demokratycznych czy kooperatywach edukacyjnych.

WAŻNE!

Aby uzyskać zezwolenie na edukację domową, Twoje dziecko musi być zapisane do szkoły. Edukacja domowa nie zwalnia z obowiązku realizowania podstawy programowej – ale możecie ją realizować na własnych zasadach, w dogodnym dla Was rytmie.

W EDUKACJI DOMOWEJ NIE MA:

kartkówek, sprawdzianów, ocen bieżących,

ocen zachowania,

uczęszczania na lekcje w szkole.

ALE SĄ:

roczne egzaminy klasyfikacyjne.

UWAGA!

Zezwolenie na tę formę nauki możesz uzyskać dla dziecka w wieku od 6 do 18 lat.

ROZDZIAŁ II

Czym NIE jest edukacja domowa?

Edukacja domowa często bywa mylona z innymi formami nauczania. Warto wiedzieć, czym nie jest, bo każda z tych form ma inne zasady, cele i podstawy prawne.

Edukacja domowa NIE jest:

→ Nauczaniem zdalnym

To nauka prowadzona przez szkołę, najczęściej przez internet — w czasie rzeczywistym (np. lekcje online z nauczycielem) lub asynchronicznie (np. nagrania, materiały online). Nauka zdalna jest stosowana wyjątkowo, np. podczas pandemii, i wciąż odbywa się według planu lekcji szkoły. Obowiązują oceny, sprawdziany, obecność.

Różnica: w edukacji domowej to Ty organizujesz naukę, a w nauczaniu zdalnym robi to szkoła — z wykorzystaniem narzędzi do zdalnej komunikacji.

Indywidualnym nauczaniem

Dotyczy uczniów, którzy z powodów zdrowotnych nie mogą uczęszczać do szkoły. Indywidualne nauczanie odbywa się zwykle w domu lub w szkole, ale w odrębnych warunkach. Zajęcia prowadzą nauczyciele zatrudnieni przez szkołę. Wciąż obowiązują oceny, program szkolny i rozkład materiału.

Różnica: w edukacji domowej to Ty organizujesz naukę, w indywidualnym nauczaniu robi to szkoła.

Indywidualnym tokiem lub programem nauki (ITN / IPN)

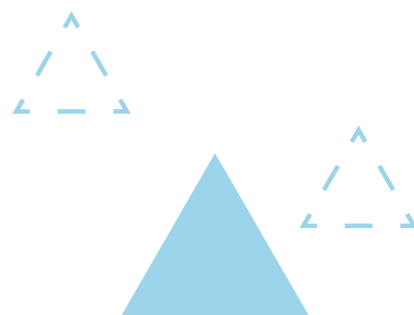
Dotyczy uczniów szczególnie uzdolnionych. Uczeń uczy się szybciej lub w innym porządku niż klasa. Nadal chodzi do szkoły, ale ma indywidualnie dostosowany program i plan nauczania.

Różnica: w edukacji domowej dziecko nie uczęszcza do szkoły, a naukę organizuje rodzic.

Zindywidualizowaną ścieżką kształcenia (ZSK)

Stosowana u uczniów z trudnościami zdrowotnymi, emocjonalnymi czy poznawczymi. Uczeń nadal chodzi do szkoły, ale ma dostosowane tempo, zakres materiału i wsparcie.

Różnica: edukacja domowa odbywa się całkowicie poza szkołą, bez codziennego udziału w lekcjach.

ROZDZIAŁ III

Zalety i wyzwania edukacji domowej

Decyzja o edukacji domowej niesie ze sobą wiele korzyści, ale też wyzwania. Warto poznać obie strony, zanim ją podejmiesz.

Zalety edukacji domowej:

- **Indywidualne tempo nauki** — Twoje dziecko uczy się w rytmie dopasowanym do swoich możliwości i stylu. Nie musi „gonić” za klasą ani się nudzić.
- **Elastyczność** — Ty decydujesz, jak, gdzie i kiedy dziecko się uczy. Możecie podróżować, uczyć się w domu, w plenerze, bibliotece czy muzeum. Nie musicie zaczynać dnia o świcie — nauka dostosowana jest do Waszego rytmu.
- **Mniej stresu, więcej spokoju** — brak sprawdzianów, ocen i presji społecznej zmniejsza stres i poprawia samopoczucie dziecka. Szczególnie ważne dla dzieci wrażliwych lub z lękami.
- **Więcej czasu na pasje** — dziecko może rozwijać swoje zainteresowania — sport, sztukę, naukę — bez ograniczeń dzwonek i planu lekcji.

Więź i samodzielność — macie więcej wspólnego czasu, co pomaga budować bliskie i silne relacje między Tobą a dzieckiem.

Samodzielność i odpowiedzialność — Twoje dziecko uczy się zarządzać swoim czasem i zadaniami, co rozwija odpowiedzialność i umiejętność samodzielnej nauki.

Wyzwania edukacji domowej

Zaangażowanie rodziców — to Ty planujesz naukę, pomagasz w trudniejszych tematach i wspierasz dziecko. Wymaga to czasu i organizacji, zwłaszcza na początku.

Motywacja i rytm nauki — dziecko uczy się bez ocen i klasówek, więc motywacja wewnętrzna ma kluczowe znaczenie. Wspólne planowanie i rozmowy pomagają utrzymać rytm.

Trudniejsze przedmioty — nie musisz znać się na wszystkim. Możesz korzystać z pomocy innych edukatorów, korepetytorów, platform online, poprosić szkołę o wskazówki.

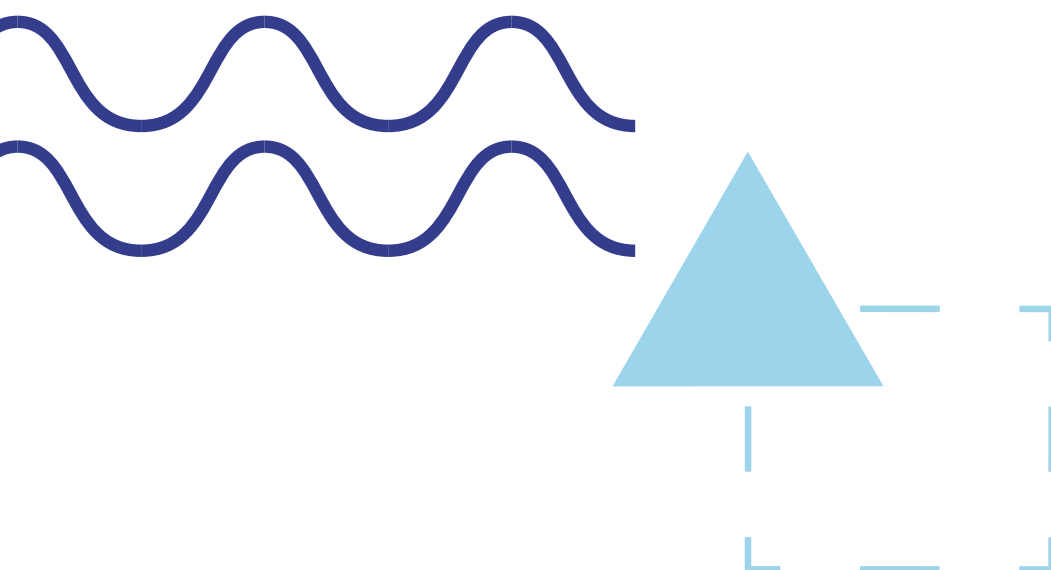
Organizacja dnia — pogodzenie nauki z pracą, domem i życiem prywatnym wymaga dobrej logistyki i elastyczności całej rodziny.

Relacje społeczne — warto świadomie tworzyć okazje do spotkań z rówieśnikami: przez grupy ED, zajęcia dodatkowe czy wspólne projekty, lub zapisanie dziecka do szkoły demokratycznej.

Niezrozumienie otoczenia — edukacja domowa wciąż budzi pytania. Przygotuj się na rozmowy z rodziną, sąsiadami czy nauczycielami — spokojne tłumaczenie pomaga.

ROZDZIAŁ IV

Jak przejść na edukację domową? Formalności i dokumenty

Jeśli zdecydowałeś się na edukację domową, czeka Cię kilka kroków formalnych, które pozwolą rozpocząć naukę poza szkołą.

Krok 1. Wybierz szkołę przyjazną edukacji domowej

Wybierz szkołę, do której zapiszesz dziecko i umów się na spotkanie z dyrektorem. Szukaj placówek z doświadczeniem w edukacji domowej – często nazywane są szkołami przyjaznymi lub parasolowymi.

WAŻNE!

Nie musisz zmieniać szkoły. Możesz realizować edukację domową w każdej placówce, do której Twoje dziecko jest zapisane, także publicznej, jeśli dyrektor wyrazi na to zgodę.

Na co zwrócić uwagę?

- Doświadczenie w pracy z uczniami w edukacji domowej.
- Jasne zasady przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych.
- Zapewnienie wsparcia zgodnego z prawem oświatowym (czytaj więcej: [Rozdział VI](#)).
- Dostęp do materiałów i narzędzi edukacyjnych dla ucznia i rodzica.

Krok 2. Przygotuj i złóż wniosek o edukację domową

Rodzice lub prawni opiekunowie składają wniosek o zezwolenie na spełnianie obowiązku szkolnego poza szkołą. Wzory wniosków często znajdziesz na stronach internetowych szkół lub na stronie [Fundacji Edukacji Domowej](#).¹

Wniosek powinien zawierać:

- dane ucznia i rodziców,
- powód wyboru edukacji domowej,
- oświadczenie o zapewnieniu warunków do realizacji podstawy programowej,
- zobowiązanie do udziału dziecka w egzaminach klasyfikacyjnych.

Krok 3. Zgoda dyrektora szkoły

Po złożeniu kompletnego wniosku dyrektor wydaje decyzję administracyjną o zezwoleniu lub odmowie na edukację domową – ma na to 30 dni.

Cofnięcie zgody na edukację domową

Zgoda może zostać cofnięta:

- **na Twój wniosek**, jeśli zdecydujesz się wrócić do nauki stacjonarnej,
- jeśli uczeń bez usprawiedliwienia **nie przystąpi do egzaminów**,
- jeśli **otrzyma negatywną ocenę** z egzaminu klasyfikacyjnego,
- gdy decyzja o zgodzie została podjęta z **naruszeniem prawa** (np. bez zgody drugiego rodzica).

¹ www.domowa.edu.pl/dokumenty-aplikacyjne/

ROZDZIAŁ V

Organizacja nauki w edukacji domowej

Jako rodzic dziecka uczącego się poza szkołą, to Ty bierzesz pełną odpowiedzialność za jego naukę i przygotowanie do egzaminów klasyfikacyjnych. Warto pamiętać o kilku kluczowych aspektach, które pomogą Ci dobrze zorganizować ten proces.

Realizacja podstawy programowej

Twoim obowiązkiem jest zapewnienie realizacji podstawy programowej na odpowiednim poziomie. Nie musisz jednak uczyć dokładnie tak, jak w tradycyjnej szkole. **Możesz korzystać z różnych materiałów – podręczników, książek, filmów edukacyjnych, gier, platform online, a także wycieczek czy codziennych sytuacji, które pomagają zdobywać wiedzę.** Ważne, by Twoje dziecko opanowało wiedzę i umiejętności na wymaganym poziomie – zakres materiału do każdego z egzaminów ustalany jest w porozumieniu z dyrekcją szkoły.

Elastyczność miejsca i czasu nauki

Jedną z największych zalet edukacji domowej jest możliwość uczenia się w miejscu i czasie dopasowanym do potrzeb dziecka. **Twoje dziecko nie musi wstawać o świcie, jeśli lepiej funkcjonuje po południu.** Możecie uczyć się w domu, ogrodzie, parku, bibliotece czy podczas podróży.

To Ty i Twoje dziecko ustalacie rytm dnia i plan nauki. Nie ma list obecności, spóźnień ani zwolnień lekarskich. Znika też presja ocen – w edukacji domowej oceny liczbowe otrzymuje się tylko na podstawie egzaminów klasyfikacyjnych. Nie ma oceny zachowania ani ocen semestralnych, a tempo nauki dopasowujesz do potrzeb dziecka.

Indywidualne podejście do nauki

Możesz dostosować metody i materiały do stylu uczenia się Twojego dziecka. Niektóre dzieci uczą się najlepiej słuchając, inne przez praktyczne działania lub rysowanie. **Nie musisz trzymać się jednego podręcznika czy metody. Możesz sięgać po książki, filmy, gry planszowe, eksperymenty – wszystko, co pomaga dziecku najlepiej przyswajać wiedzę.**

To też świetna okazja, aby rozwijać zainteresowania dziecka. Jeśli lubi astronomię, możesz włączyć ten temat do nauki przyrody czy fizyki. Jeśli fascynuje go historia, połącz ją z literaturą lub filmem. Nauka w domu pozwala rozwijać pasje bez sztywnych ram czasowych.

Jak wygląda nauka w praktyce?

Dzień nauki w edukacji domowej może być różnorodny. Jednego dnia dziecko poświęca więcej czasu matematyce, innego – pisaniu rozprawek lub projektom z biologii. Niektóre przedmioty, takie jak plastyka, technika, wychowanie fizyczne czy muzyka, nie są objęte egzaminami – możesz je realizować w ramach codziennych aktywności lub zajęć dodatkowych.

Nie musisz organizować klasówek czy testów – postępy możesz obserwować w codziennej pracy, rozmowach i działaniach.

Dobłą praktyką, zwłaszcza w starszych klasach, jest tzw. nauka blokowa: dziecko uczy się wybranych przedmiotów, zdobywa z nich wiedzę pozwalającą zdać egzaminy, a potem przechodzi do kolejnych. Dzięki temu może więcej czasu poświęcić trudniejszym przedmiotom bez presji nauki wszystkiego naraz.

Twoja rola jako rodzica i opiekuna

Jesteś przewodnikiem i wsparciem dla dziecka w procesie nauki. Pomagasz organizować plan dnia, odpowiadasz na pytania, podajesz materiały i wspierasz przygotowania do egzaminów. Dzięki temu nauka staje się wspólną przygodą i efektywnym procesem.

ROZDZIAŁ VI

Weryfikacja wiedzy ucznia

W edukacji domowej nie ma codziennych klasówek ani ocen. Zamiast tego raz w roku Twoje dziecko zdaje egzaminy klasyfikacyjne, które sprawdzają materiał ustalony wcześniej z dyrektorem szkoły, zgodnie z podstawą programową dla danego etapu nauki

Czy ze wszystkich przedmiotów trzeba zdawać egzaminy klasyfikacyjne?

Prawo oświatowe wyłącza z obowiązku egzaminów klasyfikacyjnych przedmioty takie jak: plastyka, muzyka, technika, wychowanie fizyczne oraz takie zajęcia jak: etyka, religia, edukacja zdrowotna.

Jak przygotować się do egzaminów?

Na początku roku szkolnego ustalasz z dyrektorem szkoły terminy egzaminów, które muszą się odbyć najpóźniej dzień przed zakończeniem zajęć szkolnych. Szkoła ma obowiązek przekazać Tobie i dziecku wymagania edukacyjne. Każdy egzamin składa się z dwóch części: pisemnej i ustnej – zaliczenie obu to warunek przejścia do następnej klasy.

Egzaminy przeprowadza komisja powołana przez dyrektora szkoły, w skład której wchodzi:

- dyrektor lub wyznaczony przez niego nauczyciel (przewodniczący komisji),
- nauczyciel lub nauczyciele przedmiotów, z których odbywa się egzamin².

Podczas egzaminu możesz być obecny jako obserwator.

Egzaminy dla uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego

Uczeń z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego również przystępuje do egzaminów, ale ich przebieg dostosowany jest do jego indywidualnych potrzeb i zaleceń zawartych w Indywidualnym Programie Edukacyjno-Terapeutycznym (IPET).

W praktyce może to oznaczać:

- wydłużenie czasu egzaminu,
- uproszczenie pytań (np. użycie prostszego języka),
- ograniczenie zakresu materiału,
- obecność nauczyciela wspomagającego lub innego specjalisty,
- możliwość odpowiadania ustnie zamiast pisemnie (lub odwrotnie).

WAŻNE!

Uczniowie z orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności intelektualnej nie przystępują do egzaminów klasyfikacyjnych.

Egzaminy dla uczniów z opinią poradni psychologiczno-pedagogicznej

Uczeń, który ma opinię z poradni psychologiczno-pedagogicznej (w tym specjalistycznej) o specyficznych trudnościach w uczeniu się lub inną opinię wskazującą na potrzebę dostosowania warunków egzaminu, również przystępuje do egzaminów – ich przebieg jest jednak dostosowany do zaleceń z tej opinii. Warto jednak pamiętać, że w przypadku uczniów z opinią poradni psychologiczno-pedagogicznej nie ma możliwości ograniczenia zakresu obowiązującego materiału na egzaminach klasyfikacyjnych. Mogą natomiast korzystać z różnych dostosowań, takich jak: wydłużenie czasu egzaminu, zmiana metod pracy czy inne formy wsparcia, które ułatwiają weryfikację wiedzy i umiejętności zgodnie z zaleceniami zawartymi w opinii.

² Egzamin klasyfikacyjny przeprowadza się odpowiednio zgodnie z art. 44l egzamin klasyfikacyjny lub art. 44wa egzamin klasyfikacyjny ustawy o systemie oświaty i przepisami wydanymi na podstawie art. 44zb rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach publicznych ustawy o systemie oświaty.

Co jeśli dziecko nie przystąpi do egzaminu lub go nie zda?

Jeśli Twoje dziecko nie mogło podejść do egzaminu z ważnych powodów, możesz ustalić z dyrektorem szkoły nowy termin.

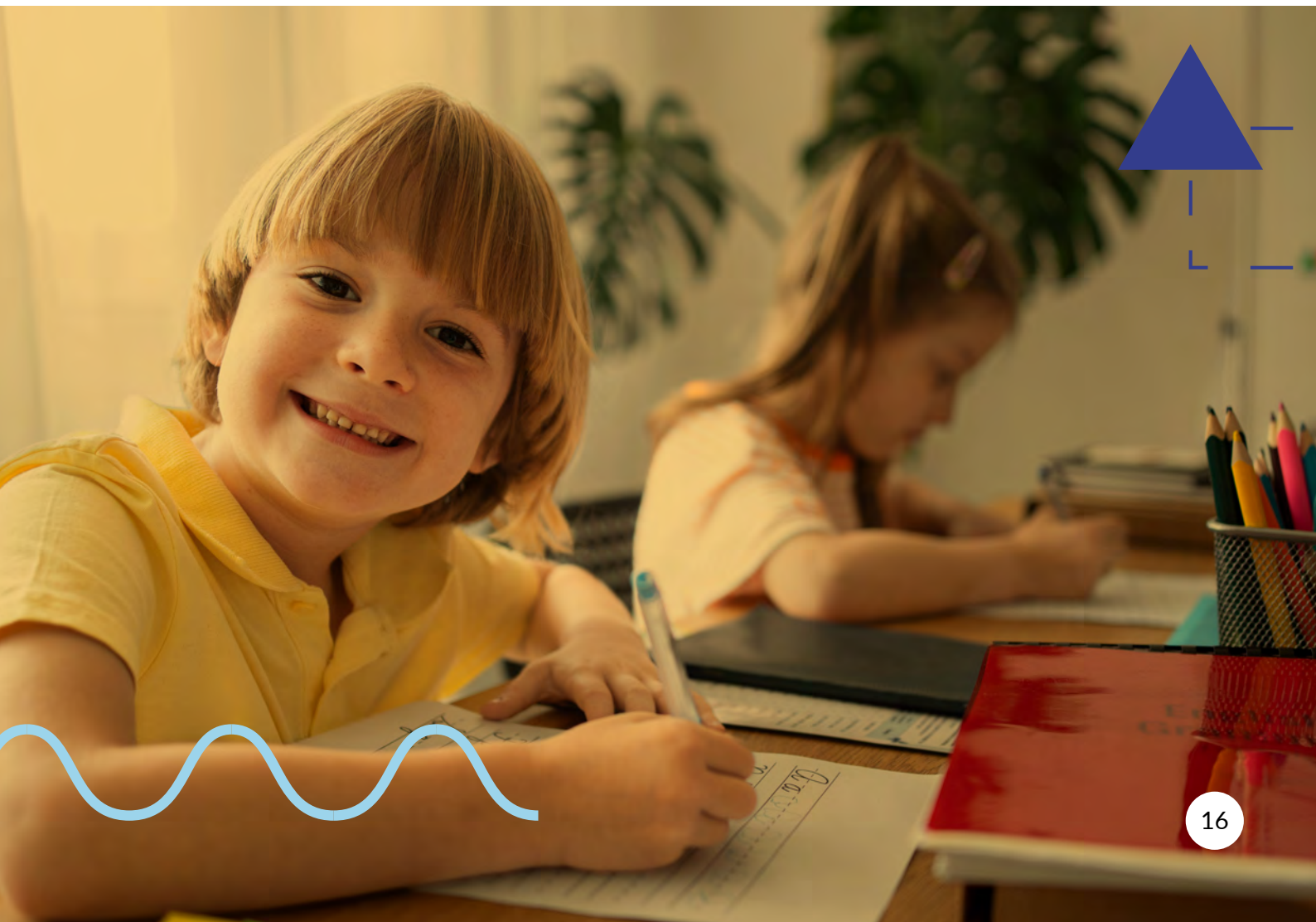
Od klasy IV szkoły podstawowej, jeśli dziecko nie zda jednego lub dwóch przedmiotów, ma prawo podejść do egzaminu poprawkowego, który organizuje komisja powołana przez dyrektora.

WAŻNE!

Jeśli dziecko nie zda egzaminu poprawkowego, to zgodnie z przepisami traci zezwolenie na edukację domową i tym samym musi powtórzyć klasę w trybie stacjonarnym.

Egzaminy ósmoklasisty i matura

Twoje dziecko w edukacji domowej przystępuje do egzaminów ósmoklasisty i matury na takich samych zasadach jak uczniowie uczący się w szkole. Przygotowuje się do nich samodzielnie lub korzystając z pomocy rodziców, nauczycieli, korepetytorów czy platform online. Szkoła, do której jest zapisane, zgłasza je do egzaminu i wskazuje miejsce jego przeprowadzenia.

ROZDZIAŁ VII

Szkoła w procesie edukacji dziecka

Współpraca szkoły z rodziną realizującą edukację domową opiera się na jasnych obowiązkach po obu stronach. To, jak szkoła je wypełnia, ma ogromne znaczenie – najlepiej, gdy jest wspierająca, ułatwia proces nauki i buduje zaufanie.

Jakie obowiązki ma szkoła?

- Wydać Twojemu dziecku legitymację i świadectwo.

Czy uczeń w edukacji domowej może dostać świadectwo z czerwonym paskiem? Tak!

- Zapewnić dostęp do podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych oraz pomocy dydaktycznych potrzebnych do realizacji podstawy programowej.
- Umożliwić udział w konsultacjach przed egzaminami, podczas których nauczyciele wyjaśniają wymagania, odpowiadają na pytania i pomagają się przygotować. Nie są to regularne lekcje ani korepetycje, lecz wsparcie przed egzaminem.

- **Zorganizować roczne egzaminy klasyfikacyjne.**
- **Umożliwić udział w wybranych zajęciach szkolnych³, takich jak:**
 - dodatkowy język obcy (będący w ofercie szkoły, np. niemiecki, hiszpański, francuski),
 - zajęcia pozaprogramowe (warsztaty teatralne, koło szachowe, programowanie, robotyka),
 - wsparcie psychologiczno-pedagogiczne (np. zajęcia z psychologiem, trening umiejętności społecznych),
 - zajęcia rozwijające zainteresowania i talenty (np. kółka plastyczne, matematyczne, muzyczne, projekty naukowe, drużyna sportowa),
 - doradztwo zawodowe (spotkania, warsztaty pomagające poznać mocne strony i planować przyszłość).
- **Zapewnić zajęcia rewalidacyjne dla uczniów z orzeczeniem o kształceniu specjalnym zgodnie z IPET.**

3 Ustawa — Prawo oświatowe, Art. 109 ust.1 pkt 2.

Dobre praktyki szkół przyjaznych edukacji domowej

Sprawną komunikacją z rodzicami i uczniami

Szkoła jasno i terminowo informuje rodziców i uczniów o egzaminach, wymaganiach i dokumentach oraz udziela wsparcia.

Wyznaczenie opiekuna ucznia

Jeden nauczyciel pełni rolę kontaktową, wspiera rodzinę i pomaga w formalnościach oraz planowaniu egzaminów.

Elastyczny terminarz egzaminów

Terminy ustalane są z wyprzedzeniem i w porozumieniu z rodzicami i uczniami, co ułatwia przygotowanie i zmniejsza stres.

Przyjazna atmosfera egzaminacyjna

Egzaminy odbywają się w atmosferze szacunku, a nauczyciele skupiają się na mocnych stronach dziecka i jego ciekawości poznawczej.

Jasna informacja o ewentualnych kosztach

Jeśli jakieś działania (np. dostęp do platform edukacyjnych) są płatne, szkoła z wyprzedzeniem informuje o kosztach tych działań.

Szacunek dla wyboru rodziny

Szkoła szanuje decyzję o edukacji domowej i współpracuje na bazie zrozumienia i szacunku.

Procedury bezpieczeństwa uczniów

Szkoła ma jasne procedury reagowania w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka (np. brak kontaktu, nieobecność na egzaminach). Zasady są znane rodzicom i oparte na trosce, nie kontroli. Celem jest zapewnienie takiego samego poziomu bezpieczeństwa jak w szkole stacjonarnej.

Zapraszanie uczniów do życia szkoły

Uczniowie mogą brać udział w wybranych wydarzeniach szkolnych, co sprzyja integracji i buduje poczucie przynależności.

ROZDZIAŁ VIII

Edukacja domowa a formy pomocy psychologiczno- -pedagogicznej

Edukacja domowa a specyficzne trudności w uczeniu się

Specyficzne trudności w uczeniu się nie stanowią przeszkody do podjęcia edukacji domowej. Nadal możesz korzystać z terapii zalecanych w opinii z uwzględnieniem specyfiki edukacji domowej. Zalecenia te będą brane pod uwagę podczas egzaminów klasyfikacyjnych i państwowych.

Edukacja domowa a orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego

Jeśli Twoje dziecko ma orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, nadal może uczyć się w edukacji domowej. Jest ono wtedy uczniem szkoły, której dyrektor wydał zezwolenie na realizację obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki poza szkołą. Tak samo jak inni uczniowie jest wpisane do księgi uczniów.

Co to oznacza w praktyce? **Szkoła nadal odpowiada za realizację zaleceń z orzeczenia – wszystkich, nie tylko częściowych.** Chodzi m.in. o zajęcia rewalidacyjne, zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej (np. logopedia, terapia pedagogiczna, TUS) oraz odpowiednie dostosowanie egzaminów.

Twoje dziecko ma prawo uczestniczyć w tych zajęciach nawet jeśli mieszkacie daleko. Dyrektor nie może odmówić ich organizacji, jeśli zostały wskazane w orzeczeniu. Zajęcia powinny być prowadzone przez specjalistów tak jak w przypadku ucznia uczęszczającego do szkoły stacjonarnie.

Edukacja domowa a orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania

Edukacja domowa oraz indywidualne nauczanie to różne formy edukacji, obie realizowane poza szkolną klasą. Uczeń z orzeczeniem o potrzebie indywidualnego nauczania może przejść na edukację domową, ale wymaga to oddzielnego wniosku i zgody dyrektora szkoły. Wtedy to jako rodzic przejmujesz pełną odpowiedzialność za naukę dziecka, tracąc wsparcie szkoły w postaci nauczycieli czy zajęć specjalistycznych. Orzeczenie o indywidualnym nauczaniu nadal obowiązuje, ale nie jest realizowane w ramach edukacji domowej. Możesz realizować zalecenia zawarte w orzeczeniu, np. dotyczące terapii lub metod pracy, ale szkoła nie zawsze ma obowiązek je zapewniać – szczególnie jeśli wykraczają poza jej możliwości organizacyjne.

Edukacja domowa a pomoc psychologiczno-pedagogiczna

Uczeń spełniający obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą, w tym także uczeń niepełnosprawny z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, a także jego rodzice, mogą korzystać ze wsparcia szkoły, której dyrektor wydał zezwolenie na edukację domową. Wsparcie to obejmuje prawo uczestniczenia w zajęciach rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych, ale i w zajęciach prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (zgodnie z art. 109 ust. 1 pkt 3 i 5 ustawy – Prawo oświatowe).

Która poradnia psychologiczno-pedagogiczna jest właściwa dla Twojego dziecka?

Poradnie są w większości przypadków prowadzone przez powiaty, które określają ich rejon działania – zwykle powiązany ze szkołą, do której dziecko jest zapisane. W przypadku dzieci i uczniów spełniających obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą oraz ich rodziców, pomocy udziela poradnia właściwa ze względu na siedzibę szkoły. Publiczna poradnia jednak może udzielać pomocy dzieciom i młodzieży, rodzicom i nauczycielom z przedszkoli, szkół i placówek niemających siedziby na terenie działania poradni oraz niezamieszkałym na terenie działania poradni, a także dzieciom i rodzicom dzieci nieuczęszczającym do przedszkola, szkoły lub placówki, ale jedynie w sytuacji, gdy zawarte zostało porozumienie między organami prowadzącymi poradnie psychologiczno-pedagogiczne.⁴

Sprawdź, która poradnia jest właściwa:

- na stronie internetowej poradni powiatu – w wykazie gmin, szkół lub miejscowości przypisanych do poradni,
- dzwoniąc do poradni lub do wydziału edukacji starostwa powiatowego.

Opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej a edukacja domowa

Od 1 lipca 2021 r. uproszczono procedury – zniesiono rejonizację i obowiązek dołączania opinii poradni do wniosku o zezwolenie na edukację domową. Możesz też zapisać dziecko do dowolnej szkoły, niezależnie od miejsca zamieszkania.

UWAGA!

Dyrektor szkoły, do której złożyłeś wniosek, może poprosić Cię o opinię poradni, jeśli uzna to za niezbędne do podjęcia decyzji.

⁴ Zgodnie z § 14 ust. 4 rozporządzenia MEN z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2499).

ROZDZIAŁ IX

Obowiązki rodzica w edukacji dziecka

Decydując się na edukację domową, bierzesz na siebie odpowiedzialność za organizację nauki swojego dziecka w miejsce szkoły. Oznacza to, że zobowiązujesz się realizować podstawę programową zależną od klasy dziecka — wiedza i umiejętności dla każdego etapu są sprawdzane w trakcie egzaminów kwalifikacyjnych. Masz pełną swobodę w doborze podręczników, materiałów i metod nauczania, by doprowadzić dziecko do spełnienia wymagań edukacyjnych.

Zaangażowanie czasowe i organizacyjne

To Ty razem z dzieckiem (starsze mogą to robić samodzielnie) planujesz i organizujesz cały proces nauki. **Dobrym pomysłem jest ustalenie prostego harmonogramu, np. rozłożenie materiału na kolejne miesiące.** Możesz uczyć dziecko samodzielnie lub korzystać z pomocy innych osób — członków rodziny, korepetytorów czy nauczycieli.

Sprawdź, czy w Twojej okolicy działa **kooperatywa edukacyjna — grupa rodzin wspierających się i organizujących wspólne zajęcia.** To świetna okazja, by dziecko miało kontakt z rówieśnikami i uczyło się w grupie rozwijając kompetencje społeczne.

Korzystając z edukacji domowej, możesz także rozważyć zapisanie dziecka do szkoły demokratycznej lub świetlicy wspierającej dzieci w tym trybie. Zajęcia prowadzone tam przez kadrę obejmują treści z podstawy programowej, rozwój społeczny oraz szeroki zakres przedmiotów dodatkowych.

W przypadku dzieci w wieku wczesnoszkolnym musisz poświęcić im więcej czasu i uwagi. Warto mieć to na uwadze, szczególnie gdy oboje rodziców pracuje zawodowo na pełen etat.

Starsze dzieci, szczególnie na poziomie szkoły ponadpodstawowej, uczą się coraz częściej samodzielnie – korzystając z **platform edukacyjnych, kursów online czy materiałów multimedialnych**. Choć zaufanie jest tu ważne, nie oznacza to rezygnacji z Twojego zaangażowania. To czas wielu zmian – młody człowiek kształtuje swoją tożsamość, a emocje mogą wpływać na poczucie odpowiedzialności. Dlatego **warto regularnie rozmawiać, okazywać zainteresowanie i wspierać dziecko w utrzymaniu systematyczności nauki**.

Zapewnienie odpowiednich warunków do nauki

Zapewnij dziecku warunki sprzyjające koncentracji, efektywności i dobremu samopoczuciu. Dobrze, gdy dziecko może uczyć się z dala od hałasu, w dobrze oświetlonym miejscu, bez rozpraszaczy. Pamiętaj, że **nauka nie musi odbywać się tylko przy biurku** – dzieci chętnie uczą się czytając w fotelu czy na pufie. Możesz też zabrać dziecko do czytelní, muzeum, teatru albo zapisać je do świetlicy.

Do odpowiednich warunków należą też materiały edukacyjne, np. książki i przybory plastyczne, które pomagają rozwijać indywidualne zainteresowania. **Ważne jest też stworzenie odpowiedniej atmosfery – motywowanie i wsparcie emocjonalne dziecka**.

Dopilnowanie udziału w egzaminach

Poza przygotowaniem merytorycznym, Twoim obowiązkiem jest dopilnowanie obecności dziecka na egzaminach w szkole. Jeśli z powodu choroby lub innej ważnej sytuacji nie może się pojawić, niezwłocznie poinformuj szkołę, aby ustalić nowy termin egzaminu.

ROZDZIAŁ X

Dodatkowe informacje

Informator powstał z inicjatywy Fundacji Edukacji Domowej przy wsparciu organizacji członkowskich Forum Edukacji Domowej, w tym: Fundacji Bullerbyn na rzecz wspólnoty dzieci i dorosłych, Stowarzyszenia Edukacji w Rodzinie, Pomorskiego Stowarzyszenia Edukacji Domowej, Fundacji EduTank, Centrum Nauczania Domowego oraz Federacji Szkół Demokratycznych w Polsce.

Fundacja Edukacji Domowej działa już od 8 lat. Powstała z inicjatywy rodziców i szkół zaangażowanych w edukację domową i jest organizacją pozarządową zajmującą się obszarem spełniania obowiązku szkolnego poza szkołą, czyli tzw. edukacji domowej.

Swoimi działaniami obejmujemy całą Polskę. Naszą misją jest wspieranie i rozwijanie edukacji domowej w Polsce, aby zapewnić stabilne i sprzyjające warunki dla rodzin wybierających tę formę nauczania. Razem budujemy przyszłość, w której edukacja, niezależnie od formy, to nie tylko wybór, ale i szansa na rozwój w harmonii z potrzebami dzieci.

Skontaktuj się z nami, jeśli masz pytania nt. edukacji domowej:

Fundacja Edukacji Domowej

KRS: 0000662837

☎ tel.: 12 291 98 58

@ e-mail: sekretariat@domowa.edu.pl

🌐 www.domowa.edu.pl

📍 adres: Szlak 20/7, Kraków